

Studentski život i finansiranje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini

- Tempus projekat FINHED-

Na Univerzitetu u Banjoj Luci, 19. maja 2015. godine, održana je konferencija pod nazivom *Studentski život i finansiranje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini*. Na skupu kojem je prisustvovalo više od četrdeset učesnika, govorili su stručnjaci iz Bosne i Hercegovine i Srbije. Nakon pozdravnih reči **prof. dr Valerije Šaule**, prorektorke za međunarodnu saradnju i **prof. dr Sime Jakanovića**, prorektora za nastavu i studentska pitanja sa Univerziteta u Banjoj Luci, usledila je glavna rasprava sa izlaganjima učesnika konferencije.

Prezentacija rezultata FINHED projekta i diskusija o sistemima finansiranja je imala dva dela. U prvom delu govorilo se o sistemu finansiranja visokog obrazovanja u Republici Srpskoj (RS) i Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). **Vlado Davidović**, viši stručni saradnik za finansiranje visokog obrazovanja u Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske, govoreći o sistemu finansiranja visokog obrazovanja u Republici Srpskoj naglasio je potrebu za većim ulaganjem u visoko obrazovanje, ali i za razvijanjem efikasnijih i transparentnijih načina trošenja uložениh sredstava. Takođe, on je otvorio i pitanja potrebe za većim stepenom finansijske autonomije visokoškolskih ustanova, uspostavljanja modela finansiranja doktorskih studija, diverzifikacije sistema školarina u pravcu povećanja socijalne osetljivosti. **Zlatan Buljko**, predstavnik Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Bosne i Hercegovine govorio je o sistemu finansiranja visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Gospodin Buljko je nakon opisa sistema finansiranja, govorio o problemima visokog obrazovanja na nivou Federacije, kao što je neadekvatan sistem kantonalnog finansiranja koje ne uzima u obzir poreklo studenata (kantoni bez visokoškolskih ustanova imaju manji finansijski teret u odnosu na one koji imaju visokoškolske ustanove, a posebno u odnosu na one kantone gde studira veliki broj studenata – kao što je Sarajevo). Zatim je bilo reči o činjenici da trenutni sistem finansiranja nije zasnovan na indikatorima uspeha ili ispunjenju unapred određenih ciljeva, kao i da postoji veliki procenat studenata koji upišu ali nikada ne završe studije. Analiziran je i predloženi novi model finansiranja visokog obrazovanja u BiH. Na kraju, **prof. dr Petar Marić**, član grupe za praćenje napretka

Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini, govorio je o finansiranju visokog obrazovanja u BiH iz perspektive Evropskog prostora visokog obrazovanja. On je izneo ključne principe javnih politika kada je u pitanju finansiranje visokog obrazovanja u Evropskoj uniji, po kojima su javne vlasti i dalje najznačajniji finansijeri visokog obrazovanja, ali da se visokoškolske institucije podstiču na traženje alternativnih izvora prihoda. Profesor Marić je zatim govorio o različitim modelima javnog finansiranja visokog obrazovanja, pri čemu se posebno bavio modelom finansiranja po učinku. Na kraju, ukazao je na modele restrukturiranja visokoškolskih ustanova u zemljama Evropske unije i na to da postoji naglasak na merama koje treba da dovedu do podizanja efikasnosti visokog obrazovanja.

Drugi deo konferencije bio je posvećen socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja i rezultatima EUROSTUDENT istraživanja u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine. **Ivana Živadinović**, iz Centra za obrazovne politike iz Beograda, iznela je najznačajnije rezultate EUROSTUDENT istraživanja o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine. Ona je govorila o tri veoma važne teme koje su deo EUROSTUDENT istraživanja: finansijskoj situaciji studenata, zaposlenju i mobilnosti. Istraživanje je pokazalo da studenti i u FBiH i u RS u velikoj meri finansijski zavise od svojih roditelja i da većina percipira izvesne finansijske poteškoće. Što se tiče zaposlenja, ona je ukazala na činjenicu da većina studenata ne radi tokom studija, kao i da studenti koji su ujedno i roditelji kao i oni koji imaju velike finansijske poteškoće najčešće rade tokom studija kako bi pokrili troškove života. Konačno, kada je reč o mobilnosti studenata, više od 50% njih nije bilo niti planira da ode na studije u inostranstvo, ali je takođe značajan broj onih koji nisu bili ali planiraju da odu. Jako mali je broj onih koji su studirali u inostranstvu, ali i takva vrsta studija je najčešće bila u nekoj od zemalja u okruženju. Na samom kraju konferencije, **Vojislav Savić**, predstavnik Unije studenata Republike Srpske izneo je stavove studenata o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja.

Konferencija je završena diskusijom i sumiranjem zaključaka.

